

TEKST: STÉPHANIE STAÏESSE EN LUT VAEL – INTERVIEW: WAHIBA BENAFLA – FOTO'S: SAMENLEVINGSOPBOUW GENT

DE LOKALE DIENSTENECONOMIE NIEUWE ZUURSTOF VOOR ONZE PROJECT- WERKINGEN ARBEID?

WERKEN IS EN BLIJFT DE BELANGRIJKSTE MANIER OM EEN INKOMEN TE VERWERVEN. In deze bijdrage willen we inzoomen op de systemen die onze overheid reeds uitdacht – in het verleden en meer recent – om ervoor te zorgen dat inkomen uit werk ook toegankelijk is voor mensen met minder mogelijkheden dan gemiddeld.

VOORGESCHIEDENIS

Het meekrijgen van kansengroepen in de reguliere economie kent ook in Vlaanderen een lange voorgeschiedenis.

Er zijn de sectoren van de beschutte en sociale werkplaatsen die tot op vandaag op een permanente subsidiëring kunnen rekenen. Dankzij deze subsidie kunnen zij mensen tewerkstellen die in het reguliere circuit geen kansen krijgen omdat hun fysieke, mentale of sociale mogelijkheden beperkt zijn. Een ander uitgewerkt systeem is de inschakelingseconomie waarbij getracht wordt om tijdelijke subsidies te voorzien, om mensen via trajecten op maat van de vereisten van het bedrijf te krijgen. De invoegbedrijven zijn hier een voorbeeld van. ▶▶▶

►►► Het systeem dat wij hier willen bekijken heet de Lokale Diensteneconomie. In de jaren '90 kende dit model opgang onder de naam buurt- en nabijheidsdiensten. Ze werden gekenmerkt door:

- het leveren van diensten aan de lokale gemeenschap (vaak zeer kleinschalig, een wijk of een buurt),
- via een verkregen subsidie,
- gekoppeld aan een verplichte tewerkstelling van kansengroepen.

Deze laatste vereiste plaatst de sector binnen de sociale economie. Immers, bij weglating hiervan, kan men evengoed binnen de reguliere economie diensten gaan verlenen aan de lokale gemeenschap.

Met het programma Lokale Diensteneconomie ging de overheid experimenteren. Kort samengevat komt de idee van de Lokale Diensteneconomie voort uit het zogenaamde niche-denken. Men zocht naar diensten die buiten het reguliere aanbod lagen maar wel een antwoord boden op nieuwe maatschappelijke uitdagingen als vergrijzing, combinatie van arbeid en gezin, milieunoden of een versterking van het buurtweefsel konden realiseren. Zo ontstonden plaatsen binnen aanvullende thuiszorg, buurtgerichte kinderopvang, vervoer- en boodschappendiensten, fietspunten, sociale restaurants, buurtspport....

Het financieringsmechanisme staat genoegzaam bekend onder de naam klaverbladfinanciering omdat elke belanghebbende zijn/haar steentje dient bij te dragen. Het Vlaams Regeerakkoord van 2009-2014 mikte op de versterking van Lokale Diensteneconomie, als één van de twee pijlers van de sociale economie. Dit zou echter enkel gerealiseerd worden indien er ook een sterkere financiering zou worden voorzien.

NIEUW!

Vlak voor het ter perse gaan van dit artikel bereikt ons het heuglijke nieuws dat Minister Homans nog voor de zomervakantie een beperkt groeipad van 200 VTE zal voorzien. Volgens de Koepel Lokale Diensteneconomie zijn de middelen – voor een prioritair klein deel bedoeld – voor de steden Antwerpen en Gent. Het grootste deel wordt verdeeld (middels een gesloten oproep) aan bestaande organisaties die nu al LDE-medewerkers inzetten. Op die manier wil ze onder andere mogelijkheden bieden aan kleine organisaties om te groeien in functie van de verplichte minimale schaalgrootte van 5 VTE.

Samenlevingsopbouw Gent is erkend als lokale diensteneconomie-onderneming. Sinds 2012 werkt een groenwerker in onze dienst en in het najaar van 2014 werden twee nieuwe medewerkers aangeworven voor het leveren van diensten op het openbaar terrein (zie interviews verderop). Doordat er een 'nieuwe oproep' komt, is het voor ons mogelijk een volgende stap te zetten in het herverdelen van werk in onze organisatie. Immers, onze corebusiness is opbouwwerkprojecten opzetten. Maar in het verzelfstandigen van deze projecten stoten we vaak op vragen als:

- wie gaat dit op termijn blijven uitvoeren?
- wie heeft de tijd en/of de middelen om hier op lange termijn zorg voor te dragen?

Opbouwwerkers bedenken samen met bewoners oplossingen die duurzame antwoorden zijn voor concrete problemen in de wijk: ze zetten een composteerplaats op, een fietsherstelplek, een uitleendienst voor werkmateriaal, een sociale kruidenier. In al deze projecten liggen kansen voor leren, opleiding, maatschappelijk engagement, maar ook voor tewerkstelling.

TRAJECTEN DIE WE ZIEN EN WILLEN ONDERSTEUNEN

Veel wijkbewoners hebben weinig of geen toegang tot een aantal sociale grondrechten en het regulier maatschappelijk aanbod aan dienstverleningen. Bewoners die al jaren bestempeld worden als 'niet actief', worden via vrijwilligerswerk (eindelijk) iemand voor de buurt, worden effectief gewaardeerd voor hun engagement, zetten stappen naar anderen toe groeien

in hun zelfbeeld en maatschappelijk bewustzijn... Door hun vrijwillige actieve inzet in de wijk krijgen ze de kans om in een veilige setting hun competentie te ontdekken, verder aan te scherpen en op te bouwen. Ze krijgen zicht op hun persoonlijke ontwikkeling, vergroten hun netwerk, zetten stappen vooruit.

Vanuit deze vrijwilligheid trachten we hun doorgroeikansen op vlak van vorming, opleiding en arbeidstrajecten te stimuleren en aan te bieden.

Doorheen de jaren groeiden een aantal vrijwilligers op deze wijze door naar een tewerkstellingstraject: via artikel 60, tewerkstelling in de lokale diensteneconomie, VDAB-opleidingen, Nederlandse lessen... Deze trajecten vormen een belangrijke hefboom naar arbeid en opleiding en de uiteindelijke realisatie van grondrechten zoals inkomen en wonen. Als organisatie willen we deze ruimte graag groter maken:

- om een reële bijdrage te kunnen leveren in de verduurzaming van onze projectwerkingen,
- om creatieve en positieve trajecten naar werk als goede praktijken te kunnen voorstellen,
- om onze personeelsploeg nog diverser te maken op verschillende vlakken,
- om vanuit het eigen handelen de oplossingsvoorstellen rond arbeid te kunnen stofferen. ▶▶▶

SAMENLEVINGSOPBOUW ZET DRIE LDE-MEDEWERKERS IN. Maurice, Emil en Arwa voeren praktische taken uit in groenonderhoud, als chauffeur, als magazijnbediende, als fietshersteller, in het algemeen onderhoud en herstellingen, en als toezichter op het openbaar terrein. Ze werken samen met vrijwilligers. Ze worden begeleid door de opbouwwerkers op het terrein in de uitvoering van hun werk. Twee medewerkers werken voornamelijk in de wijk Rabot. De andere medewerker werkt daarnaast ook in de Dampoort en Nieuw Gent. Eén medewerker wordt ook in Ledeberg ingezet.

HOE WORDEN ZE OMKADERD?

De LDE-medewerkers krijgen via een langdurig traject in onze projecten interessante leerplekken en kunnen op een laagdrempelige manier concrete technische taken uitvoeren, sociale vaardigheden aanscherpen. Ze krijgen gaandeweg en op vraag ondersteuning op vlak van vorming, opleiding en doorstroming naar de reguliere arbeidsmarkt. Er wordt gekozen voor opleidingstrajecten die hun kansen op de reguliere arbeidsmarkt verhogen. Zo volgt Arwa rijlessen en Emil een cursus fietshersteller. We laten hen graag zelf aan het woord over hun traject.

Arwa

Op de arbeidsmarkt is de prestatiedruk zo hoog dat men de kans niet krijgt om de mensen waarmee je samenwerkt beter te leren kennen. Via het LDE-statuuut krijg ik de kans om mijn sociale contacten te verbreden. Er wordt natuurlijk ook verwacht dat ik de werkuren respecteer, om zo klaargestoomd te worden voor de stap naar de arbeidsmarkt. Die wordt zo ook gemakkelijker om te maken. We leren samenwerken met elkaar ongeacht onze kennis, taal of achtergrond. Ik krijg ook sommige verantwoordelijkheden op de Site en andere projecten, waardoor ik me gewaardeerd en gerespecteerd voel. Als ik in mijn privéleven een tegenslag te verwerken heb, krijg ik hier ook de nodige ondersteuning.

Emil

Het verschil ligt in de kleine dingen. Het geeft me veel kracht en energie omdat ik word gerespecteerd voor het werk dat ik doe. Dit jaar startte ik een opleiding fietsen herstellen. Ik kreeg zelf een container ter beschikking om mijn

kennis binnen het project verder te ontwikkelen. Ik krijg ook verschillende verantwoordelijkheden waardoor ik het gevoel heb dat ik iemand ben. Bij een mindere dag in mijn privéleven krijg ik de nodige ondersteuning van het team zodat ik de kracht heb om mijn zorgen wat aan de kant te schuiven. Bij het ontvangen van papieren van belangrijke instanties is het voor mij vaak moeilijk om deze brieven te ontcijferen. Dan kan ik bij het team terecht zodat ze deze in een duidelijke taal vertalen en samen zoeken we naar een manier om bepaalde zaken aan te pakken. Zo blijf ik in orde en kan ik verder mijn rechten opbouwen. Indien nodig word ik doorverwezen naar de juiste contactpersoon. De prestatiedruk is hier niet zo hoog als op de reguliere arbeidsmarkt.

Maurice

Dankzij mijn LDE-statuuut kreeg ik de kans om op mijn leeftijd een waardige job te krijgen. Vanwege mijn leeftijd viel ik in de reguliere arbeidsmarkt uit de boot. Zo word ik nu, mijn laatste jaar dat ik werk, volwaardig betaald, gerespecteerd en behoud ik ook mijn nodige rechten om mijn pensioen te starten.

►►► TOEKOMST

In de wijk Rabot willen we inzetten op een groter en sterker verhaal rond buurtbeheer. Door de verkaveling van het huidige perceel zal de werking van De Site in het najaar 2017 verplaatst worden naar een aantal plekken in de wijk. Door deze nieuwe decentrale aanpak worden de realisaties een stuk sterker in het wijkleven geïntegreerd. Dit verhoogt de vraag naar enerzijds vrijwilligersinzet dichtbij de concrete initiatieven en anderzijds een ondersteunende vorm van beheer (onder andere onderhoud en herstellingen) die best door professionele LDE-krachten gerealiseerd wordt.

Vanaf december verhuist de werking van de Sociale Kruidenier naar een grotere locatie, namelijk het huidige buurtcentrum. Daar zal het samenhuizen met een aantal andere wijkwerkingen zoals Telekleding. Door deze schaalvergroting zal niet enkel het potentieel klantenbestand stijgen maar zal de vraag naar ondersteuning voor deze dienstverlening ook stijgen. Er is in de nieuwe structuur ruimte

voor de concrete invulling van een takenpakket voor een LDE-winkelbediende en een LDE-magazijnier/chauffeur.

Het korte keten initiatief Rabot op je Bord is door de verhoogde vraag aan opschaling toe. Dit kan enkel slagen door een verdere professionele ondersteuning tijdens de kookmomenten van de vrijwilligersploeg. Er is daarnaast een grote vraag naar de verdeling van de producten van Rabot op je Bord zowel binnen als buiten de wijk. We zien hier eveneens een piste om LDE-medewerkers in te zetten.

En dan zijn er nog de uitleendienstten in de wijken Muide-Meulestede, Nieuw Gent en Dampoort. Ook daar onderzoeken we in welke mate er tewerkstellingskansen liggen. Want het aanbod op vlak van jobs op maat van laaggeschoolde mensen is helaas absurd klein. Naast het middenveld heeft ook de overheid hier een taak. We hopen dan ook dat het niet bij 200 plaatsen zal blijven, maar dat er in de nabije toekomst nog een ruimer groeipad komt voor de lokale diensteneconomie. ■

